

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hónap.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Péntek, március 25.

A villamos világítás kérdése.

Irtá: Tanács József.

Kolozsvár, márc. 24.

I.

Jóllehet, a kolozsvári légszuszoggyárral 1890-ben kötött pótszerződés 8. és 9-ik pontjai a villamvilágítás megvalósítását látszólag illuzóriussá teszik s e kérdés körül az égi jelek azt mutatják, hogy belátatlanul időig ez lesz a városnak a tengeri kigyója: mégsem szabad a város polgárságának e kérdés fölött az eszmecserétől elállani. A szándék ma komoly, a kedélyek kedvezően vannak hangolva s nem fölösleges, ha többen különböző irányban világosságot gyújtunk e kérdésben.

Az utóbbi időben ugyan oly irányba terelődött a dolog, hogy a beleszólás annyira kényes lesz, mint-ha darázs-fészekbe nyulnánk; ez pedig nem nagyon csábító arra, hogy valaki — ha tárgyilagos alapon is — szót emeljen. A mint láttuk a sajtóban kiélekedett bizonyos ellenszenves indulat a Ganz-cég iránt, pedig nincs ok sem az idegességre, sem pedig a bizalmatlanságra, higgadtan tárgyalva ez ügyet, több eredményre és világosságra jutunk.

A Ganz-cég által beadott I. és II. k. póttajánlat technikai része is vita tárgyát képezte a sajtóban, de azt hiszem, inkább a laikusok, mint a hozzáértők részéről. A város polgárai közül a szakemberek nem valami nagy érdeklődést mutatnak e nagyon fontos kérdésben, mert szavukat nem hallatták. Igaz ugyan, hogy a felkért országos szakértők jelentése után kevesen érezhették magukat arra kiváltképpen.

A városi bizottsági tagoknak a jelentés beérkezése után a technikai részhez alig lehet szavuk, de a beállítandó mű pénzügyi és üzleti részére lehet észrevételük s az ezekre tett megjegyzések által egyet s más megvilágítani kötelességük is.

A felkért szakértők jelentésében foglaltak technikai részét teljes bizalommal elfogadom, csakis a pénzügyi s üzleti részre kívánok kiterjeszkedni.

I. Pénzügyi rész:

a) Ez a része a jelentésnek megvallo, megdöbbenett; mert míg az I-ső ajánlatban a legmagasabb költség a III-ik építési fokban 1140000 koronára tételt, a gőztartalékos II-ik póttajánlat 1631345 korona 90 fillér költséggel számol; sőt ez a póttajánlat II-ik fok B lépésőjén 2327825 koronára emelkedik. Az a kérdés tolni tehát előtérbe, hogy a Ganz-cég a legnagyobb gyakorlati birtán e téren, hogyan ajánlhatott a városnak az I-ső ajánlatban lehetetlen dolgot? Lehet, hogy tévedés volt a vízerő meghatározásánál.

b) De felmerül az a kérdés is, hogy az I-ső ajánlatban felüntetett 14800 berendezett magánlámpásnál, a póttajánlat ugyanolyan évi általános szerinti díja mellett, hogyan lehetett az 55000 korona annuitáson kívül semmi egyebet ajánlani az évi bérletért, míg a póttajánlatban 10000 magánlámpás 81000 korona annuitást és a város részére még jutalékot is megbir?

c) Az utcai közvilágítás 900 drb. 16-os lámpája után az I-ső ajánlat megelégszik 23000 koronával évenként, míg a póttajánlatban minden indokolás és alap nélkül ez a tétel 35000 koronára emelkedik?

d) Az installációk költségei évi 1000 koronára vették fel a póttajánlatban, hogyan lehet ebből részesedés címén ugyancsak 10000 koronát bevételként szerepeltetni?

Ha már most ezen kérdésekre elfogadható felvilágosítást nyerünk

is, még mindig van a teljesen kiépített telephely egy kiépítetlen része és a szakértői jelentésnek egy Achilles sarka; azt mondja ugyanis, hogy a beállított gőzgéptartalékon kívül „legnagyobb valószínűség szerint” nem fog kelleni nagyobb tartalékot biztosítani. Ez annyira ruganyos, hogy félek, miszerint a város fölött fog lebegni mindig egy újabb „előre nem látott” befektetés szükségének Damokles kardja! Míg csak felelősségre sem vonhatunk senkit, mert a főntemlitett hátsó ajtó minden eshetőséget fedni fog.

Veszedelemes beillesztésnek tartanám, mint indítványoztatott, hogy a Riska-pataknál a völgyzáró gát kiépíttessék már előre, midőn még nincs rá szükség, mert ez esetben az előirányzott 426,180 korona költség annuitása 21309 korona is terhelne a vállalatot. Ez után jönne még a villamos rész kiépítése, tehát előtűnik állana azon eshetőség, hogy a jövőt rózsaszínű szemüvegen nézve már most belemegyünk a gát építésébe, a bővítésből és a költségből soha sem fogunk tudni kimászni!

Bármelyik építési fokban történik az építés, oda kell törekedni, hogy egy bizonyos ideig biztosítva legyen a város arról, hogy a telepre többet költeni nem fog. Keressé, vagy követelje meg a hatóság és a törv. hatósági bizottság erre a teljes biztosítékot.

II. Aszaleti rész.

Előrebocsátandónak tartom, hogy a Ganz-cég póttajánlatát csak azon kivonatokban ösmérem, melyet a város adott ki, adataim tehát ebből vannak merítve. Arról van szó, hogy Kolozsvár anyagi erejével egy oly vállalat létesüljön, mely egyfelől a bérletnek tisztességes hasznát hajtson, másfelől a város egy biztos évi jövedelemforrást nyerjen és pedig úgy, hogy a jövedelem léptét tartson a fejlődéssel és a szerződés úgy kötéssé meg, hogy ez mindenképpen biztosítva legyen. Ez a kérdés a városra és a bérletre egy szigorúan vett üzlet és így a városnak is kötelessége bármely vállalkozóval szemben a haszonhajtó üzletet a maga részére gyümölcsözőleg biztosítani. Ennélfogva a bevételek és kiadások között lévő különbözetet vegyük vizsgálat alá és az eredményből következtessünk arra, hogy mennyi részesedést — mint jövedelmet — vehetünk a város javára számításba? Viszont nézzük meg, hogy a bérlet — saját adataitát véve alapul — mennyi hasznót remélhet?

Ha a póttajánlat I-ső építési fokának berendezési költségét, mely 1631355 korona 90 fillér, veszem alapul, melyre a Ganz-cég már az első években 249000 korona bevételt és 142567 korona 25 fillér kiadást irányoz elő, a mely 106932 korona 75 fillér tiszta jövedelemnek felel meg, azt látom, hogy kihagyta, vagy kifelejtette a bevételekből a 35000 koronát a városi közvilágításért, a mely a tiszta jövedelemhez csatolandó s így helyesbített tiszta jövedelem 141932 korona 75 fillér s itt jól hangoztassuk, hogy ez teljesen tiszta jövedelem, mert a kiadások-ban minden fel van számítva, a mi csak elő jöhet. Tehát ez az összeg a bérlet javára esnék három évig. De tovább menve: három év után még két évig csak az 106932 korona 75 fillér jövedelem 30 százalékat nyerne a város, mely 32079 korona 82 fillér, azt látjuk, hogy ily nagy jövedelem mellett még két évig 2031 korona 18 fillért ráfizetne a város a saját pénzén beállított s horribilis jövedelmet hajtó vállalatra. De ez a 35000 korona közvilágítási összeg mindig fennállana

öt év után is s az 50 százalékos jutalék, mely 53466 korona 37 fillér volna, csak 18466 korona 37 fillérre zsugorodik össze, azonban ez nem lenne jövedelem, mert a telep-fejlesztő és megújító munkára kellene félre tenni, holott a kiadások között a 4-ik pont alatt évi 15000 korona e cím alatt már előirányoztatott.

Feltehető és pedig joggal, hogy a villamos világítás nem fog az előirt fokon megállni, nem fog tepsedni és stagnálni, hanem remélhető, hogy évenként legalább 10 százalék = 1000 magánlámpa szaporulat be fog állni és 20 év alatt, ha nem is 30 ezer, de legalább 20 ezer lámpára számíthatunk; már az első 5 év végén tehát 15000 lámpára lehet a számítás alapítani s a jövedelem 50 százalékkal kell, hogy többet mutasson; sőt még többet, mivel az ötezer lámpára eső kiadás már nem nőhet 50 százalék arányában, hanem alig észrevehető többlet kiadást okozhat a kenő és tisztító anyagban s a fenntartásban. Erről pedig szó sincs a tervezetben.

Már most vegyük figyelembe a bevételek 4-ik pontjánál történt elbicsaklást, mely az egyetemi intézeteknél a 87000 korona bevételt 4000 koronára devalválta; vegyük kerékcszámban 200000 korona bevételt, hajjuk el a közvilágítás 35000 korona díját és ebből rajzoljuk meg a képet, mely teljes tisztaságában mutassa meg, hogy miként fogunk állni? Hagyjuk a kiadást érintetlenül s vonjuk le a bérletből, tiszta jövedelem marad az első években a bérletnek 57432 korona 75 fillér + 35000 korona közvilágítás = 92432 korona 75 fillér tiszta jövedelem! Vajjon nem érdekes-e tehát a városnak, e nagy jövedelemből már az első évtől kezdve 50 százalékot, mint jutalékot követelni? A bérletnek ugyanannyi maradván, még mindig fényes üzletet csinált!

Fölhazható számításom ellen talán az, hogy a — 30 fokos fagy egy pár hétig is szükségessé tehetné a gőztartalék használatát s a szénfogyasztás a kiadást erősen növelhetné. Ezzel is számoltam, most tegyük ezen vis maior esetét két hétre; az áprilisi tárgyaláson kimutatott évi szén szükséglet vízerő nélkül, teljes gőzüzemmel 27000 koronára tételt s így két hétre 1038 korona 48 fillér eshetné a jövedelem hátrányára, ez pedig a 92432 korona 75 fillér jövedelmet nem nagyon mélyen érintené. Még akkor sem, ha a város az 50 százalékos jutalékot nyeri.

Ugy hiszem, helyesen rajzoltam meg e nagyfotosságu vállalatnak üzleti részét s közre adom azért, hogy fölvilágosítsa; de ha helyes uton járunk, arra is felhívjam a város közönsége figyelmét, hogy résen álljon s ne csak egy haszonhajtó objektum állapotára legyen kárhóztatva, hanem ezt a nagyon szükséges jövedelmet magának minden vonalon biztosítsa.

A város érdekében állónak azt tartanám, ha a villamvilágítási tárgyalás bármely bérletével, az alábbi pontokba foglalt elvek szigorú betartásával indíttatnék meg.

1. A bérleti szerződés 10—20 évre szóljon.
2. Az évi tőke és kamattörlesztés a bérlet által biztosítottak.
3. A villamos áram termelő telepre a bérleti időtartama alatt a városnak egy fillér kiadása se legyen.
4. A város közvilágítására és technikai céljaira szükséges villamosáram, már az első évtől díj nélkül szolgáltatassék a városnak.
5. Joga legyen a városnak éven-

kint 50 utcai 16-os égő lámpát, mint többletet a bérlet díj nélkül követelni.

6. A város jövedelme még az első évből kezdve az évi bruttó bevételből állapíttassék meg bizonyos százalékkal, még pedig minden 1000 lámpa többlet beállításánál nagyobb százalékkal.

7. Az időközi javítások és újítások a bérlet által eszközöltessenek s kikötessék, hogy ily címen se legyen a városnak az egész bérleti idő alatt semmi kiadása.

8. A telepet a bérleti idő lejártával teljesen üzempépes állapotban vegye át a város.

9. Meghatározandó, hogy a bérleti idő alatt hány darab árammérőt köteles a bérlet beszeresni a saját költségén s a bérleti idő lejártával ezek is a város tulajdonát képezzék, minden megváltás nélkül.

10. A bevezetés költsége méterenkint állapíttassék meg előre a közönség részére s az a költség három év alatt legyen törleszthető.

11. A történetesen üzemből lévő közúti vasut villamossá alakíttassék át.

Meg vagyok győződve, hogy ezen pontok érvényesítése mellett a város részére a legelőnyösebb üzleti szempont biztosítva lesz; de meg vagyok győződve arról is, hogy ezen pontoknak elfogadására lesz pályázó s ezeknek elfogadása mellett még mindig jó üzletet foglálni benne bármely vállalkozó. A városnak pedig kötelessége a most kínálkozó alkalmat úgy kezelni, hogy ebből a városnak, a fokozatos fejlődés arányában magasabb és biztos évi jövedelem álljon rendelkezésére.

Megnyugtató, hogy a szerződés tervezetét elkészítő bizottság oly szerencsésen állított össze, hogy teljes bizalommal nézünk működésünk elé, de mégis az üzleti résznek, még a megállapodás előtt való erősebb kidomborítását nem tartom feleslegesnek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, márc. 24.

Elnök: Perczel Dezső megnyitván az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét. **Lukács** László pénzügyminiszter bevezet a beruházási javaslatot, egyben pedig visszavonja az e tárgyban 1903. május 20-án benyújtott törvényjavaslatot és kéri előzetes tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz leendő utasítását.

Kaas Ivor báró: Nézete szerint a gazdasági bizottságnak is tárgyalni kellene a törvényjavaslatot.

Lukács László pénzügyminiszter: Soha sem volt szokás a beruházási javaslatot e közgazdasági bizottságban is tárgyalni, csupán a pénzügyben.

Bartha Ferenc: Panaszkodik, hogy egy fegyelmi ügyben előterjesztett interpellációjára a választ még ma sem kapta meg, kéri az elnököt, hogy a belügyminisztert utasítsa a házszabályok betartására.

Tisza István gróf miniszterelnök: A panasz tárgyában megnyugtató felvilágosítást ad az ügy mibenlétéről, egyébként pedig csakis az obstrukció gátolta meg a kormányt az interpellációkra a választ megadni. A kormánynak különben is szándéka az interpellációkra a szünet után megadni, addig is türelmet kér. A szóban forgó ügyben pedig még iratok beérkezését várja a megye alispánjától. Ha ezek az iratok beérkeznek akkor ad érdemleges választ.

Bartha Ferenc: Tudomásul veszi.

Elnök: Következik napirend szerint az 1903. évi költségvetési törvényjavaslatot harmadszori olvasásban a ház többsége elfogadja. Következik:

A horvát provizorium.

Buzáth Ferenc: Sajnálatának ad kifejezést, hogy a már hat év óta tárgyalás alatt álló egyezmény javaslat, ma sem készült el és annak okát abban látja, hogy nem csak a horvát tulok, de azok is, a kik különben a békés hangulat hívei, olyan követelésekkel lépnek fel a tárgyalások folyamata alatt, a melyek nem teljesíthetők, hacsak Magyarország az eddigien is sokkal nagyobb

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

terheket nem vállalna magára. Kifogásolja a mostani provizoriumban új tételként szereplő három millió koronát, a melyet csak azért akar Horvátország, mert a belkormányzati kezelés terén nehézségek támadtak, már pedig a belkormányzati dolgok nem tartoznak mi reánk. Ugy Horvátországnak, mint Magyarországnak érdekében áll, hogy a pénzügyi egyezmény létrejöjjön. Nem zárkózik el, hogy Horvátország fejtődjék, de külön címen, külön segélyeket nem lehet adni. Meglepő, hogy a horvát képviselők nincsenek jelen most, az őket érdeklő törvényjavaslat tárgyalásánál, pedig mikor még néhány hét előtt a kormány, a magyar alkotmány ellen egy merényletre készült, itt voltak a horvátok teljes számmal és támogatással volna a kormányt. Most is úgy járnak el a horvátok mint mindig, mikor a magyar állam ellen kell harcolni. Nem fogadják el a javaslatot. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Battyányi Tivadar gróf: Szintén sajnálattal látja, hogy Horvát országban a a legutóbbi időben a magyarellenes mozgalom mindjobban fokozódik, de azért nem szabad egyes szórványos esetekből ítéletet mondani az összes horvátokra. A horvátoknak mindent meg kell adni, a mi a törvény szerint őket megilleti, úgy pénzügyi, mint közgazdasági téren. Ismereti a horvát nép gondolkodását, mely nem ellentétes a magyar érdekekkel.

Bartha Ödön: Csak az ablakokat és fejeiket verik be.

Battyányi Tivadar gróf: Az a példa, a mire hivatkozott éppen Stájevics-párti vidéken történt, már pedig ha valahonnét, onnét erednek a magyar gyűlölk. Azt hiszi, hogy a hiba pusztán abban rejlik, hogy a hatóság keveset törődik a néppel és nem gyakran érintkezik velük. Ha keresné a mi vezető embereink a horvátokkal való összefüggéseket, akkor meg van győződve arról — nem talána termékeny talajra a Dráván túl a propaganda. A törvényjavaslat ellen, miután csak egy évről van szó, kifogása nem lenne, de miután három millió felesleges teherrel van szó benne, nem fogadja el a már csak azért sem, mert nem akar végleges egyezménynek precedenst teremteni. (Dönték helyeslés a baloldalon.)

Szederkényi Nándor: A kormány már tavaly ígéretet tett, hogy provizoriummal nem fog többé kormányozni, mégis ma újból csak ideiglenes rendezésről van szó. Hosszabbban panaszkodik el a horvátok részéről Magyarország államiasága ellen intézett kirohanásokat, a melyek a magyar kormány részéről vissza nem verettek. A horvátok mindig ellenségei voltak Magyarországnak, s tehát semmit sem ad nekik, így a javaslatot sem szavazta meg. (Helyeslés a baloldalon.)

Babó Mihály: Polemizál az előadóval és kifogásolja, hogy az egész üszintén nem nyilatkozott akkor, mikor a három millió belkormányzati többlet kiadásra nézve ezt jegyezte meg, hogy „jóformán” az egész összeg nem fog visszakerülni Magyarországnak csak részletekben. Az előadó igen jól tudja, hogy egy fillért sem fog többé látni a magyar kincstár és jóformán csupán megtévesztés volt. Nem fogadja el a javaslatot, hanem Bartha Ödön ellenindítványához járul hozzá. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf miniszterelnök: A vita folyamán felmerült sérelmekkel foglalkozik, kéri az ellenzékot, hogy hagyjanak fel végre annak a folytonos hangoztatásával, hogy mindennek a bécsi kéz az oka. Magyarországnak történt minden tényért a független felelős miniszterium tartozik felelősséggel, nem pedig a bécsi körök, akiknek különben semmi gondjuk sincs a mi viszonyainkkal.

Gabányi Miklós: Azért táncol ugy, amint Pitreich fityó!

Tisza István gróf miniszterelnök: Védelmébe veszi a horvát képviselők magatartását s akik ha távol tartiák magukat jelenleg a vitától, azt csak tanintatásból teszik. Nincs azoknak semmiféle kitanításra szükségük, úgy cselekszenek, ahogy azt ők jónak látják.

A vádakra reflektál. Ha nem akarják, hogy Horvátország rázkódatsának ki ne tétessék, ezeket előlegezni kell, kijelenti, hogy nem végleges, hanem a pénzügyi egyezmény alkalmára már visszakerül.

Kesérti vádak hangoztattak el Horvátország közhangulata ellen és sokban igazak, mert jelentékeny áramlat van a magyar nemzet ellen. Ez az áramlat azt a évtizedek előtt a magyar-horvát testvériséget.

Nessi Pál: A bécsi kéz.

Tisza István gróf miniszterelnök: A magyar kardinalis politika az, hogy teljesíteni kell Horvátországnak minden jogos követelményét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök kérdésére a javaslatot a ház általánosságban elfogadja s következik a részletes tárgyalás.

A ház a címet elfogadta a részletes tárgyalásnál.

Bartha Ödön: Az általános vitánál határozati javaslatot nyújtott be, a melynek elfogadását kéri. Az előleget kifogásolja.

nek kiigazítása tárgyában ülést tartott, melyen Dobál Antal, dr. Esterházy László főjegyző, Gajdágó Manó, Gáman Zsigmond, Koleszár Sándor, dr. Szamosi János v. tagok vettek részt. A választmány elhatározta, hogy a választási névjegyzékek kiigazítási munkálatait most már — tekintettel a költségvetési törvényre — végrehajtja s az összes küldöttségek e munkálatakat f. hó 30-tól április 14-ig kötelesek befejezni. A választói jogosultságra igényt tartók ezen igényüket a kiküldött bizottságok által érvényesíthetik s e célból a bizottságoknál jelentkezhetnek. A bizottságok az egyes kerületi kapitányok hivatalos helyiségeiben, a kerületi kapitányok segélyezésével fogják teendőiket elvégezni.

A képviselőválasztók jegyzékeinek összeállítására egy oly nehéz feladat az összeírás részéről, mint a milyen fontos mindazokra, kik előtt a választási jog szent és lényeges része az alkotmányos állapotoknak. Az összeíró küldöttség tagjai a következők:

A belvárosi kerületben: Merza Gyula, Széchy Ákos, Tanács József. Külközép, külmagyar kerületben: Biró János, Koleszár Sándor, Nagy Kálmán. Kúlszén kerületben: Ferenczy Gyula, Péterfy Zsigmond, Szekula Ákos. Kétközép kerületben: Pollák Lajos, Székely Miklós, Virányi István. Hídelvei kerületben: Elek Gyula, Török Sándor, Veres Lajos. Monostori kerületben: Dr. Szentkirályi Ákos, Nagy Dező, Michl Ignác. Ez összeírók tegnap a központi választmányának gyűlésén tettek le a hivatalos esküt.

— (Az Erdélyi Irodalmi Társaság ülése.) Az Erdélyi Irodalmi Társaság e hó 27-én délelőtt 11 órakor a városi házközpontjában ülést tartott. Az ülés tárgysorozata a következő: Erdődi Béla r. tag: Szádi Rózsákertje. Biró Arthur vendég: Dal a papírkosárról. (Költmény.) Táboriné Tutsek Anna r. tag: Elbeszélés. Szabolcska Mihály r. tag: Költmények. Farkas Imre vendég: Költmények. Este 8 órakor a társaság tagjai a New-York szálló éttermében barátságos vacsorára jönnek össze.

— (Az O. M. K. E. szervező gyűlése.) Husvét vasárnapján fog lefolyni Kolozsvárott az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés kolozsvári kerületének szervező ülése, mely iránt egy városunkban, mint a szomszédos vármegyékben is széleskörű érdeklődés mutatkozik. A szervező gyűlésre több fővárosi vendég érkezik el Kolozsvárra, köztük Sándor Pál országgyűlési képviselő is, ki az egész mozgalmának vezérfeje.

A szervezőgyűlést e hó 27-én, vasárnap, előkészítő értekezlet előzi meg, mely a Kereskedők Társulatának helyiségében fog megtartatni s a melyre szintén felhívjuk az érdeklődők figyelmét. Az itteni szervezőgyűlést Tamásy István vezeti.

— (Felgyógyult tanácsos.) Ehrlinger Lajos városi tanácsos, ki hosszabb ideig betegeskedett, mint örömmel értesülünk, teljesen visszanyerte egészségét s nem sokára ismét megkezdte hivatalos működését.

— (Ismeretterjesztő hasznos előadás.) Az iparos segedmunkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság márc. 27-én vasárnap délután 3 órakor a városi házközpontjában ülést tartott ismeretterjesztő előadást rendez, melyre az iparos polgártársakat és segedmunkásokat a helyi bizottság nevében meghívja a rendező bizottság. Előadást tart ezúttal: dr. Kiss Ernő, „Nyelvünkéről.“ A helyes most is díjtalan.

— (Datum Kolozvári.) Dr. Borbás Vince úról kaptuk a következő közleményt: A latin iratok mostanában, az ő felsége szentesítette Claudiopolis és claudiopolitana származéka helyett, gyakran Kolozsvárt és Kolozváriensist terjesztenek. Egyetemi városunk neve kétféle ortográfiaval használatos: Kolozsvár és Kolozvár. Kolozsvár (Cologne-vár inná a francia) a tájias, provinciális kiejtés írása s én a Zala- és Vasvármegyei származású férfiak és nők kiejtéséről (isz-i, város, porosz, város stb.); ilyen a tájias Köröz, Marozs is könnyen megismerem. A latin alfabetumnak zs betűje nincs, városunk neve latinításakor tehát helyesebb az etymologiai szótóvet: Kolozvár forgalmazni hozni s a külföldnek városunk neve leírását megkönnyíteni. Béli Mátyás Compendiolum... principatus Transilvaniae geographicum 1779, 137. old. Kolozvár régi neve Clus, Colus Óvár, Clusvár, Claudiopolis. Külföld népe tapasztalásom szerint a zs-és tulajdonneveinkkel nem boldogul, bold. Hazslinszky, érdemes férfunk, nevét mindenféleképpen, csak zs betűjével nem tudja helyesen írni. De külföldi leveleimből is mellékelhetnék egész halmazt, mely igazolja, hogy Kolozsvár nevet a legfűrebban ferditik, ellenben, a hogy én szoktam őket, a Kolozvár nevet hibátlanul írják. Ideje lenne már kettős mássalhangzóinkat egyszerűvel fölcserélni, szinte borzad a hajam Kreszenzusz látásán. Addig is, míg erre a sor rákerül, tanácsosabb lenne itthon, mint külföldnek az etymologiai Kolozvárt, a tájias Kolozsvár helyett gyakrabban plántálni. De bizonyos továbbá, hogy városunk latinositást alakjának, az ő felsége szentesítette Claudiopolis mellőzni akarásával Kolosvarium (Kolozvárium) -nak kell lenni s ekkor datum Kolozvári ajánlatos. De syntatista koromból arra is emlékszem még, hogy más-más latin helynévi szóképző, ugyanazon értele-

megszabásával, más-más szóképző illőbb és megfelelőbb. A kolozváriens helyett e szerint helyesebb és egyszerűbb Kolosvarium, a minthogy nem mondja a latin: neapolitensis, romanus és neapolitanus helyett: „Grammatici certant.“ Sz. Pálal „video meliora proboque“, sed deteriora sequi nolo. (Látom és helyeslem a jobbat, de a rosszabbat követni nem akarom.) Győzzön a jobbik!

— (A kereskedelmi- és iparkamara közgyűlése.) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1904. évi március hó 29-én kedden délután 4 órakor közgyűlést tartja alábbi tárgysorozattal: 1. Elnöki közlemények. 2. Ügyforgalmi jelentés. a) Miniszteri leiratok: 3. Kápolnokmonostor község vásári helypénz-díjszabályzata. (Kereskedelmi miniszter ur 13.674. sz. leirata. 4. Szilgyosnyó város vásárrendtartási szabályrendelete. (Kereskedelmi miniszter ur 9566. sz. leirata.) 5. Kéményseprői munkakörletének szervezése Beszterce-Naszódvármegyében. b) Társamark megkezdése: 6. Az ipartestület adózási célokát szolgáló adatszolgáltatási kénszere. (Győri kamara 474. sz. átirata.) c) Hatóságok, társulatok stb. átiratai: 7. Segélykérések: a) kolozsvári kis- és közepeskereskedők társulatának szövetekezési részjegyzékének érdekében, b) kolozsvári adó keresk. tanfolyamok évi segélyért, c) Ferenczi Árpád marosvásárhelyi szakiparos-iskolai növendéknek tansegélyért, d) Lengyel Károly kolozsvári cipész-mesternek szakkönyvére megrendelés és a miniszter urhoz és társamarkhoz ajánlat és támogatás végett. 9. A kolozsvári fodrászok kérésére üzletük egész vasárnap nyitva tartása ügyében. 8. Indítványok: a) teljes vasárnapi munkaszünet, b) a kolozsvár-budapesti reggeli gyorsvonat viszállatása tárgyában. (Hirschfeld Károly belfag indítványai.)

— (Növendék-hangverseny.) Holnap, e hó 26-ikán esti fél nyolc órakor rendezi a kolozsvári zenekonzervatorium növendék-hangversenyét, az intézet farsukalcai nagyeremény. A hangverseny műsora a következők:

1. Brahms. Magyar táncok. Zongorán. 4. közre, előadja: Ulrich Stefánia (5. oszt.) 2. Schubert. Impromptu (es-dur). Zongorán előadja: Marosán Ilona (7. oszt.) 3. Raff. Cavatina. Hegedűn előadja: Ince Tibor (6. oszt.) 4. Farkas Ö. A tavasz. Énekli: Treer Margit. (II. oszt.) 5. Jensen. Rógtöndések. Zongorán előadja: Ince Gabriella (6. oszt.) 6. Beriot. Hegedűverseny (9. szám) II-ik és III-ik tétel. Előadja: Székely Ferenc (6. o.), zongorán kíséri: Keresztély Piroška (7. o.) Hummel. Zongoraverseny. (a-moll) I. tétel. Előadja: Kovács Jolán (7. oszt.) 8. Grieg Szonáta (c-moll) I. tétel. Előadja: Simon Ilona (8. oszt.) és Veszprémi Lajos (8. o.) 9. Brahms. Szerelmi túság. Énekli: Molnár Margit (4. o.) 10. Chopin. Ballada (g-moll). Zongorán előadja: Keresztély Piroška (7. oszt.) 11. Rencik. Tavasz virágok. Énekli: Benel Ibolya (3. oszt.), hegedűn kíséri: Orbay Mariska (8. oszt.) 12. Beriot. Változatok. (7. szám). Hegedűn előadja: Csoma Imre (5. oszt.), zongorán kíséri: Simon Ilona (8. oszt.) 13. Liszt. Rigoletto parafraze. Zongorán előadja: Nagy Józsa (8. oszt.) 14. Massenet. Kettős „Lábor király“ című dalműből. Énekli: Tokos Lenke (4. oszt.) és Benedek Ida (3. oszt.)

A zenekonzervatorium pártól tagjai jegyeiket az átadott szevényekért Lepage Lajos Mátyás király-téri üzletében vehetik át. Nem pártolók 1 korona belépti díjat fizetnek.

— (Cipész tanfolyam Gyulafehérvárt.) A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara közvetítése folytán a kereskedelmi miniszter ur a gyulafehérvári cipészek részére is szabásati tanfolyamot engedélyezett, melynek megnyitása március 22-én történt meg a város, az ipartestület, a kamarai kültágok és Balázs Gyula kamarai jegyző jelenlétében. A tanfolyamra 18 mester jelentkezett és a város által felajánlott olvasókör helyiségében lesznek az előadások megtartva. A tanfolyam előadja Draskóczy Bertalan orsz. vándor tanító.

— (A szamosvölgyi vasút a kolozsvári m. kir. állami gyermekmenhelynek.) A szamosvölgyi vasút e hó 21-én kelt engedélyével megadta a kolozsvári menhely ápolójainak és kísérőinek a teljes ingyenes utazási kedvezményt és ezáltal messze túl ment azon a határon, melyre őt alap-szabályai ktelezik. Szükségesnek tartjuk e körülményt közhírré tenni, mert ez tanulság annak, hogy némely magánintézet is mily messzemelő áldozatokat kész hozni a gyermekvédelem hazafias és humanus ügyének.

— (Bibliai ünnep Tordaszentlászlón.) A tordaszentlászlói egyházközség e hó 20-án tartotta meg a bibliai vasárnapi ünnepét, melyen Keresztély Béla a kolozsvári theol. fakultás igazgatója tartott érdekes és tanulságos ünnepi beszédet, mit a nagy számu közönség áhítattal hallgatott meg.

— (Meghívó.) A „Háromszéki egyetemi hallgatók körösí Csoma bizottsága“ e hó 26-án délután 5 órakor az Emke főutikári hivatalában ülést tart. Azon urakat, a kik az alakuló ülésen nem voltak jelen és a bizottság tagjainak felvére nincsenek — tekintettel a tárgyalandó ügyek fontosságára — minél számosabb megjelenésre kéri a bizottság.

— (Gyermek-kitétel.) A büntető-törvény szigorúan büdözi azt az anyát, a ki apró gyermekét elhagyja, holott számos esetben éppen az anya legkevésbé oka annak, hogy ezt elköveti, a mi természetes is, mert hiszen csak a végső kétségbeesztő helyzetben szájára rá magát erre a nő, amit a konkrét eset is bizonyít.

V. Irma, egy állami tisztviselő árvája, dr. Z. R. ügyvéd gyermekei mellett, mint nevelőnő volt alkalmazva. A csinos, fiatal leány megismerkedett R. Zs. ügyvéddel, a ki erősen csapta körülötte a szélet és

erősen fogadta, hogy a mint irodát nyit, legelső dolga lesz, hogy V. Irmát feleségül vegye. A tapasztalatlan, teljesen magára hagyott leány bizott az ígéreten, lassanként megszerette az ügyvédjelöltet és örömmel gondolt arra, hogy nem sokára a felesége lehet.

A viszony mind melegebb, bensőbb lett és nem maradt következmény nélkül. A leány néhány hónap mulva kénytelen volt odahagyni állását, mert anyának érezte magát és urójá, a ki erről tudomást szerzett, erős szemrehányást tett neki, sőt felszólította, hogy rögtön távozzék. V. Irma állás-nélkül maradt; egyideig a megtakarított pénzéből élt, mikor azonban ez elfogyott és a kis gyermek megcsüszte, a nyomorba jutott nő R. segítéséért akarta igénybe venni. A fiatal ur egyszer kétszer adott neki 5—10 koronát, csakhamar azonban megunt a dolgot és véglegesen szakított V. Irmával. Egy viharos jelenet rögtönzött és kétségbe-vonta azt, hogy ő a gyermek apja.

Néhány héttel később már a fehérmű is zálogba került V. Irma, egy akart segíteni helyzetén, hogy a gyermekét dajkaságba adja és maga új foglalkozás után néz. Ez azonban nem ment egykönnyen. Akár hová fordult, érdeklődni kezdte multja után és nem akceptálta. Kétségbe-ejtő helyzetben aztán egy napon fogta a gyermeket és kitétte az ügyvéddel lakásának ajtajára.

Tegnap ezért a budapesti büntetőbíró-vénység vonta felelősségre. A vádlott, akit a nyomor, a sok szenvedés teljesen megtört, sirva mondta el, hogy miért határozta el magát erre a lépésre. A bíróság méltányolta is az enyhítő körülményeket és a leányt mindössze két heti fogházra ítélte. Az ügyvéddel ur pedig azalatt talán egy másik leányt igyekszik boldogtalaná tenni, bűnbe tesszitaní anélkül, hogy az igazságszolgáltatás sújtó karját ne is kiterjeszthetnék.

x Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle masvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magterjesztő Budapestben, Rottenbiller-utca, 33 mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csirakésséggel bíró, fajtisztu magvak árai alacsonyok. Különösen fűlenlindők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék és választéka. 3124 24—20

IRODALOM.

(A török nő élete a társaságban és a hárem.) Irta Haidri Ben-Ali herceg. A szerző arcképevel és érdekes életrajzával. Egyedül jogosított magyar kiadás. Ára díszes kiállításban 1 kor. 20 fil. Török herceg nője lepezi le európai közönség előtt a hárem titkait. Török herceg nője emeli fel hangját, kiált szíve mélyéből fakadó hangon igazságot, hogy megmentse a török nőt, a ki most a legnagyobb társadalmi nyomorban süllyedik.

Ez ugyancsak nem mindennapi jelenség, erre csakugyan ráillik, hogy modern szentenciát.

De bármiképpen is megragadja az a mű, a melyről itt szó van, minden érző ember figyelmét és bármint kelti is fel mindenki figyelmét, ép oly természetes, hogy akadtak, a kik ezt a segélykiáltást el akarták fojtani. A cenzura működésbe lépett és a hercegnő például Bécsben is csak kihagyásokkal adhatta elő gondolatait. A magyar kiadásban azonban helyreállítottuk a hézagokat és az előadás, a melyet a kihagyások dacára is mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadtak, ezúttal a maga teljességében lát napvilágot és méltán számíthat a legnagyobb mérvű kaposságra.

A hercegnő könyve először ismertet meg a török lakodalmi és házassági szokások hű képevel, előbűnk tárja a török főurak háremében lejátszódó titkos, homályos eseményeket.

Jelentést tesz arról a gonoszságról, a melylyel Törökországban még nagyon élnek a kereskedést rabzolnokkal, azokról a rabzsoló-üzelmekről, melyek elrontották Stambul erkölcsét, Stambul levegőjét és a mely ebben a légkörben akadályozza az intelligencia felvirágzását, a művelődés minden haladását.

A paloták természetellenessége közepette nő fel a török nő, a hérem szörnyetegei őzik börtönükben és nem csoda, ha ebben a környezetben habozás nélkül engedti át magát a maga ösztöneinek. Féltékenység és harag válnak rugóvá olyan gonoszleteknek, a melyek azokhoz hasonlóak, a minők az európai nagyvárosok legalantasabb köreiben szoktak előfordulni.

A szerző, a ki Mahmud Ben-Adas leánya, vezére a céltudatos és lelkes nők ama kis csapatának, a mely követeli, hogy adják meg a nőknek azokat a jogokat, a melyek őket az islam szerint is megilletik. A szultán kémeivel őriztette ezt a hőselekt asszonyt, de sikerült kijátszania a poroszlók éberségét és gyermekeivel együtt elmenekült Európában élő férjéhez. És a mikor menekülése sikerült, feltette magában, hogy szóval és írásban betekintést nyújt a múltvilágatnak a török nép szomorú családjai állapotai. Bátran és rendületlenül küzd azért, hogy lerázza a rabsgjágját és hogy ha most nem is tudja elérni célját, legalább előkészíti annak megvalósulását. Az érdekes könyv Szilágyi Béla könyvkiadó-hivatalában Budapest, IV. Károly-körút 26. sz. alatt kapható.

SZÍNHÁZ.

* Bob herceg — huszonötödik ször Jübiláris előadás volt a tegnapi. Egy szerencsés író-társaságban, Martos-Bakonyi-Huszárnak az operettje érte el tegnap színpadunkon a 25-ik előadást. S ha meggondoljuk, hogy rövid tíz hónap leforgása alatt futotta meg itt ezt a hatalmas rekordot, úgy mély fájdalommal kell konstatálnunk

ezt is, hogy bezzeg hány érdemes, komoly színpadi munka pereg le gyorsan a műsorok orsóján, a nélkül, hogy tiz esztendő múltán is elérné ezt a tisztes jubiláris számot...

Mindegy. Azért Bob urfi legény az operettbeli talpán és Szabó Mariska, ki tegnap huszadszor játszotta az operett címszerepét, annyi színt, kedvet és friss ötletet lehel az egyébként számtalan primadonna által elnyűtt bájos Bobdalokba és táncokba, hogy a közönség csaknem minden jelentősebb énekszámt és táncát megismételtette.

Kiváló volt Pomponiusnak vén kordely szerepében Kassai Károly, ki a jubiláris ünnepségből tényleg méltán kiveheti a részét. Ő tudniillik csakugyan huszonötödik ször játszotta el a szerepét. Mig azonban Szabó Mariskát csokrok és koszorúk közt ünnepelelték, Kassairól s a többi Bob-jubilánssról megfeledkezett a színház vezetősége.

A főnt két szereplőn kívül Szegő Endre, Fehér Olga, Hegedűs Szeferin és Mátrai Kálmán segítették sikerhez a tegnapi előadást. (b.)

* Az új szubrett bemutatkozója. A kolozsvári Nemzeti Színház új szubrett énekesnő szerződött. Harkányi Gizella a neve az új operett-primadonnának, ki vasárnap este, a Bob herceg címszerepében mutatkozik be a kolozsvári publikumnak.

* Józsi — délután. Molnár Ferenc bohóza vasárnap délután kerül először a délutáni előadások műsorára. A szereplők ekkor is a régié lesznek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, pénteken, márc. 25-én:
Délután 3 órakor félhelyárral:

A BAJUSZ.

Dalos vigjáték 3 felvonásban.

Este 7 órakor rendes helyárral:

A SÁRGA CSIKÓ

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Kolozsvár, szombaton, márc. 26-án:

A SUHANC.

Táviratok

A király beteg.

Budapest, márc. 24.

Bécsben ma az a hír terjedt el, hogy a magyar király súlyosan megbetegedett. A délutáni órákban hivatalos helyről megcáfolták a hír való voltát.

Nagy tüntetés Héderváry gróf ellen.

Budapest márc. 24.

A »Magyarország« mai száma írja: Khuen-Héderváry gróf ellen, ki a választás érdekében Temesvárra utazott a város polgárságának egy része és az egyetemi ifjuság nagy tüntetést rendezett. A vasúti indóháznál összegyűlt tömeg Héderváryt megérkezőt fűtlytel, »Zsirót« kiáltással és óriási zajjal fogadta. A rendőrség a tüntetők közül többsét letartóztatott.

A »Figyelő« könyvatos szerint a polgármester rendeletére Temesvár egyik független érzelmű ügyvédjét is letartóztatták, de később szabadon bocsátották. Az ügyvéd a polgármester és a rendőrség ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt büntényítő feljelentést tett.

A városban a rendőrség brutális volta miatt rendkívül nagy az izgatottság és elkeseredés.

Az ellenzéki jelölt támogatására a függetlenségi párt több képviselője utazott le Temesvárra s nagy a kilátás, hogy az egyesült függetlenségi pártok Héderváry grófot elbuktatják a választásnál.

A véderőbizottság ülése.

Budapest, márc. 24.

A képviselőház véderőbizottsága ma délután 3 órakor ülést tartott, melyen a katonai nevelőintézetekben a magyar honos ifjak részére felállított 453 alapítványi helyről szóló törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalták. A bizottság a módosítást elfogadta.

A »Karolina«-kórház kibővítése.

Budapest, március 24.

A kormány elhatározta, hogy a kolozsvári orsz. Karolina-kórházat kibővíti. Az apácák és ápolónők részére külön pavillont építenek. Külön épületet emelnek az üdülő betegek számára, két pavillont pedig a tüdőbetegeknek. Ezt a két pavillont 48 betek számára rendezik be. Az építési és felszerelési költségekre a kormány ezer koronát szavatolt meg s ezt az összeget az 1904, 1905. és 1906. évi költségvetésbe veszik fel.

A vármegyei tisztviselők fizetése.

Budapest, márc. 24.

A képviselőház bizottsága ma délután tárgyalta és elfogadta a vármegyei tisztviselők fizetéseiről szóló törvényjavaslatot.

A kolozsmonostori Gazdasági Tanintézet kiépítése.

Budapest, március 24.

A kormány elhatározta, hogy a kolozsmonostori Gazdasági Tanintézetet kiépíti s az összes szükséges épületekkel és berendezésekkel kibővíti. Erre a célra háromszáz ezer koronát vesznek fel az 1904, 1905. és 1906. évi költségvetésbe. Az építést még ez év folyamán megkezdik.

Gyermekmenhely a dohánygyári munkásoknak.

Budapest, márc. 24.

A kolozsvári dohánygyári munkásainak gyermekei részére emelendő gyermekmenhely részére százötvenezer koronát vett fel a kormány a költségvetésbe. Ebből az összegből fedezik a menhely összes építési és berendezési költségeit.

Értéktőzsde.

Előfőzsde. Általános részvétlenség mellett lemorzsolódtak az árnyakok. 10.30 pkor jegyeznek.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 642.50.—. Magyar hitelbank 761.50.—. Magy. le-számítoló és pénzváltó bank 452.—. Magy. jelzáloghitelb. II. kib. 517.—. Osztrák-magyar államvasut 636.—. Déli vasut 51.—. Rimamurányi vas-mű 477.—. Magyar koronajáradék —. Közuti vasut —. Városi villamos vasut —.

Budapesti gabona-tőzsde.

Jegyzetnek: Buza ápr. 804—805
okt. 809—810
Zab „ 528—529
Rozs „ 803—804
Tengeri máj. 639—640

REGÉNY.

Utazás a hatodik földrészen.

Irta: Koréh Endre (31)

Mikor a vihar sebességével futott végig Ragomán a hir, hogy Zeloméniának vége van, megdöbbant minden szív... Utótt az óra, melyben az igazság győzelmének el kell következni.

Hová lett az alázatos, szolgálékű, zsi-badt tömeg, mely közönyös egykedvűséggel mondott le minden jogairól, mely szótlanul tűrte kifosztatását, mint a juh a nyírást?

Hová lettek a néma, csüggedt hazafiak, hová a néptanácsis szolgalelkek, hová az országos bizottság alázatos tagjai? El-tűntek, mint a rosz álom, mikor az igazság feltetsző hajnalpírja a szabadság napjának felkelését hirdette.

Elfozolt, mint a pára, a léhaságokba merült mulatós tömeg, leomlott a válaszfal a henylők mulatók s a dolgos szegények közti, egyggyé lett kicsiny és nagy.

Ez jelenté azt, hogy felébredt a nemzeti öntudat s felkelt rabágja kópárnáiról. Mikor a nap feljő, eltűnnek a csillagok... Jött a szabadság verőfénye, eltűnt a csillagok zászló... Nem tépték össze, eltették, mint a mult keserves nyomorúságának bizonyosságát. Eltették, mint a szarnokság kiszabadult rabjai bilincseiket. Mindenfelé, falon, városban, mintegy varázstűsre gyűltek össze az emberek, hogy tanácskozzanak a teendők felől.

Nyíltan, félelem és titkolódzás nélkül lépett elő minden hazafi, a ki eddig szíve mélyébe rejtette a titkolt keserűségeit.

Mikor a délelgetett, bűszke Zeloméniát tartománynyá lett, a lealázott tartomány Ragomia egy szabadságot követelő nemzet hazája lett. Némelyek elkeseredésükben követelték, tanácsolták, üztek el a machárt ók is, aztán hívják meg a győztes zichib fejedelmet, de mások azt mondták erre, hogy a világról sem tegyék ezt, mert ismét gyarmattá lehet Ragomia.

Legyen önálló az ország, türje meg a machárt, ki most már fejedelem lesz, hiszen Zeloméniával együtt elvesztett machári méltósága is. Ne legyen többé meg régi címe, ne emlékeztesse őket a név a régi rossz időkre.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Nagy-Ág Köszönjük és várjuk a jeltett husvétii küldeményt. Az eddigi tárcákat egytől egyig közöltük immár. Üdvözlés!

A bánat. Ez is, a többi közlése elfogadott küldeménye is jónni fog, mihelyt tulle-szünk kissé a sürgösen közlésre váró kéziratokon.

P. J. A legközelebbi napokban bármikor található: *Petőfi*-utca 10. sz. alatti lakásán kive a délelőtti fél 12— fél 1. és délután 5—7 órákat.

Felölő szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ

VILÁGHIRŰ!

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságú arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített, számos (kir. közgyűj. által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastell festésben
fénykép után 48–63 cm. nagyságban ára **20 kor.**
Legfinomabb kivitelű Brom-Platin és
krétarajz..... ára **5 kor.**

Részletes árjegyzék bérmentve!

Egy életnagyságú festményt készítünk mindenkinek, teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“

festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46. sz.

A híres és közkeveltségnek örvendő

K-IMPERI

Répáti savanyuvíz

mindig friss töltésben kapható minden fűszer-kereskedésben és vendéglőben

Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:

Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466)

SPECIALISTA

Sérvkötőkben!

KELETI féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötők pneumatikus gummi pejtával, a legkézszerűbb és maga nemben! Nem okoznak, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül könnyű felhúzni által felhúzni minden más gyártmányt!

Árak: Egyoldali 12 korona. Kétoldali 24 korona.

Uj! Igen célszerű! Uj!

Keleti-féle cs. és kir. szab. higiénikus gummi sérvkötő rugó nélkül egyenlő, a nyomás iránt érzékeny betegeknek legmeglegében ajánlható.

Árak: Egyoldali Kétoldali 10 korona. 20 korona.

Testgyógyászati gyárakban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: jár- és támgépek, műfűzők ferdénkötték részére.

■ Műlábak és műkezek ■ amputáltak részére. — Haszkötők gummi-göröcs-harisnyák stb. stb. Betegtől szék és kocsi.

Törv. védve.

Cs. és kir. szabadalmazott szagatlan II. 2893 8/*

Uj! Uj! **szoba-úrszékek** Fontos!

légtömötten elvárt (szagatlan) fedél.

Eredeti gyári árak mellett.

Valódi francia gummi-óvó-különlegességek eredeti párisi csomagolásban. Árak kor. értékek: Tucatonta: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Legújabb, 1903. évi körülbíró 3000 díszes ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve:

orvos-sebészeti mű- és kötszer-gyára.

Alapítva: 1878.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Eredeti gyári árak!

Fényképezés és Amateurok figyelmébe!

Telefonszám: 183.

Schuster Emil

Norinbergi, díszmű, játék, sport, vadászati és fényképezési kellékek áruháza } Kolozsvárt,
Mátyás király-tér. (Gróf Rhédey-palota.)

Állványos, kézi és zseb fényképező gépek!

Minden méretű:

Nagyító készülékek!
Lencsék (objectivek)
és pillanatzárok!

Fényérzékeny üveglemezek:
Lumier
Germania
Agfa
Hélios
Ideal
Ringer
Schleissner
E. Schaterra, datok.

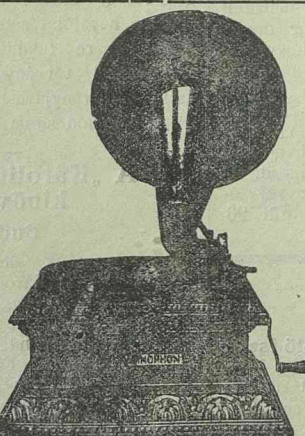
Fényérzékeny másolópapírok:
Dr. Kurz Celloidin papír
Dr. Leiner
Vélox, Leuta
Germania, N.P.A.
Riprosbronz és Electro
Celloidin és Bromozüst
levelező lapok
Dr. Leiner Cell. papír ívekben

Fényképezési lámpák, másoló keretek, üveg és porcellán fűrésztő tálok, Cartonok, Passepartoutok és albumok stb.

Állandó raktára eredeti gyári árak mellett:
az Amerikai-Német Grammophon-társ.
hangosan beszélő, szavaló, éneklő és zenélő
Grammophon-gépeinek és Grammophon-lemezeinek.

Ugyisint a valódi EDISON PHONOGRAPHOK, bejárt-
szott eredeti és üreshengerek, valamint a legújabb EDISON
törhetetlen Celluloid hengerekből.

Valódi angol és francia illatszerek!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan!

1000 munkást és hivatalnokot alkalmazunk temesvári gyárunkban.

Mindenfelől dicsérik

kiválóan olcsó cipőárúinkat! ujdonságokat

állandóan és nagy készletben raktáron tart

Formás csinos lábbeli minden idényre.

„TURUL“ cipőgyár részv. társaság főraktára
Kolozsvár, Mátyás király-tér 12.

90 fiókraktárt tartunk fenn a bel- és külföldön. Heti gyártás 15.000 pár cipő

A kisbirtokosok által

sajátkezűleg, a legnagyobb gondtal, angolnyelven és ráfűzés
eljárással készített, kitűnő minőségű, vagyonilag szavatolt
fajtiszta, l-sörrendű, miniszteri szokványrendeletnek minden
tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas

csemege és borsfaj szőlőültetvények a tapasztalatok
során fajtiszta, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak
bizonyultak! Minden nagyhangon hirdető, gyárilag
fűllesztett, reklámozott, előhajtásos oltást messze
felülmúl! — Chasselas, muskotály és más leg-
kiválóbb csemegefajtákól összeválogatott

I-sörrendű lugas-gyűjtemény ára:

(melyeknek megereidéseért és jószágért felelősség vállalatik)

1. Kis összeállítás 15 db..... 5 kor.
2. Nagy összeállítás 30 db..... 10 kor.

a) Borfajták:

Amerikai ripária portális a nyomon
oltott gyökerek, és és zöld ol-
ványok ára tavaszi szállításra:
Ezer db..... 200 k.
Száz db..... 22 k.
Tíz db..... 2 k 50f.

b) Csemegefajták:

Árak tavaszi szállításra
értendőek:
Ezer db..... 220–240 k.
Száz db..... 25–30 k.
Tíz db..... 3–5 k.

Hazai szőlőfajták! Filloxeramentes!

3002 65— Szőlőkirály. (Delaware.)

A kötött talajon egyedül használható olyan rend-
kívül korai directtermő, melynek 25–26%-os
cukor és szokatlanul nagy szeszartalmu bora
igen jó, hasonló a szomorodni másához és a
maderához. Silányabb kerti vagy homoki borok
feljavítására. Gyengébb évbéli termések házasi-
tására nem lehet eléggé ajánlani. A delaware
francia szőlőtől 17 évvel ezelőtt közvetlenül az
érmellékre portált ezen perenosporának ellent-
álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb
és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a borok
királyának. A jövő szőlőszet kincse. Min-
denütt megterem, egy a homokon, mint a kötött
agyagos, meszes, kovas, palás és nyrkos talajok-
ban. Ezen beoltás nélkültermő, biztosan jól meg-
forradott, rendkívül tartós szívós zöldhajtása 1–20
hídeget is kibíró) korán erő csemegefaj, felhozott
előnyeinél fogva megérdemli hogy kertjeinkben,
barázdákban, kerítések és házaik fala mellett s
minden egyéb nem használható helyeken mint

szőlő-lugas tenyésztessék!

100 darabból álló lugas-gyűjtemény csomagolva
és postán feladva csak 10 korona.

Borkirály! Mintabör 2 korona. (Delaware!)

Ripária portális telepek! • N. g. mennyiségű ripária eladás!
Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok!

Palackokban, úgy mint borkötőkben, kicsinyben és nagyban
a legutóbbban beszerezhető s kívánatra választélag
ellenében bővebb felvilágosítást, vagy 1 korona utánvéttel
mellett mintabört küld:

Az érmelléki Szőlőszeti és Borászati Szakközlöny
mint Országos Hirdetési Kalauz
SZÉKELY HÍD — (BIHARMEGYE).

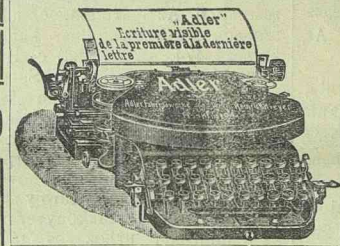
Közvetlen látható írással az első betűtől az utolsóig!

„Adler“ Írógép

Rendkívül könnyen és kényelmesen kezelhető!

Legtökéletesebb szerkezet!

Kívánatra referenciák és árjegyzék és az eredeti gép bemutatása!

Mindenemű írásbeli célra alkalmas!

Elsőrangú gyártmány

10 perc alatt bárki meg-
tanul rajta írni!

Sok legmagasabb kitüntetés. Állami érmek stb.

Sok 1000 darab már használatban!

Betűzése:

Magyar általános, tiszta német, angol általános, tiszta angol, fran-
cia, sveci dán, osztrák általános, lengyel-német, lengyel-francia, cseh,
horvát, spanyol, portugál, olasz, görög, román, orosz, ruthén és chiliai.

Legnagyobb munkaképesség!

Jrások: Antiqua, —
dűlő- és gyönyör-írás.

Külön gépek: Az összes betűk egy fogás-
sal kicserélhetők. Könnyen
kicserélhető hengerek. — Külön széles kocsik
nagy papírforma részére. — Tabulator.

Legerősebb átütőerő!

Erdélyrészi vezérképviselő: STRASSER IZIDOR Kolozsvár, Wesselényi M -utca 22.

Képviselők egész Erdélyben kerestetnek!

Külmagyar-utca 27. h. sz. alatt

két szoba

(butorozva vagy a nélkül)
és két lónak való istálló

Kiadó!

Értekezhetni lehet:

Csiszár Gyula vármegyei főjegyzővel

3178 Monostori-út 1. sz., II. emelet. 3-3

Maculatur papír

egész ivben csomagolásra igen alkalmas

kilonként 20 fillér, métermázsa vételnél

15 korona. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Ujság Kiadóvállalat GOMBOS FERENCZ
Kolozsvár, Egyetem-utca 7.

ELSŐRANGU

„Lyceum“

Könyvnyomda

Az erdélyi részekben legjobb hírnév-
nek örvendő Lyceum-nyomdát négy
gyorsasajtóval és a legmodernebb igé-
nyeknek megfelelő betűnyomással ze-
reltem fel, úgy, hogy a könyvnyomdai
munkák kiállítását tekintetében nemcsak
a helyi, hanem bármely fővárosi nyom-
dával szemben is kiállok a versenyt.

Vidéki megrendelések leg-
gyorsabban eszközöltetnek.

2465. 112—* Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Réti Sándor férfiruhakereskedőnél

a Tanácsháza alatt.

Tisztelt vevőim és a t. nagyközön-
ség tudomására hozom, hogy a berlini
Szabászáti Akadémiáról hazatérve

férfiszabó üzletemet

teljesen új irányban, saját vezetésem
alatt a legdivatosabb szabászáti
rendszer mellett vezetem.

A legdivatosabb és legjobb minőségű
magyar, angol és francia gyapjuszövetek
a tavaszi idényre már dús választékban
raktáron vannak.

Ugyisint bátorodom a t. vevő-
közönség figyelmét kizárólag helybeli
iparosok által készült nagy ruhakészletre
felhívni, melynek szíves megtekintését

kéri tisztelettel

Réti Sándor szabó üzlettulajdonos és
— okleveles szabász —
a tanácsház alatt.